

Innspel frå Noregs Mållag til valprogramma i kommunane 2027

Noregs Mållag organiserer over 16.000 medlemmer i 180 lokallag og arbeider for nynorsk på alle samfunnsområde. I tillegg er vi opptekne av vilkåra for dialektane, dei samiske språka og andre nasjonale minoritetsspråk og språk- og kulturmangfaldet i stort.

Noregs Mållag ynskjer å kome med innspel som kan brukast til program til kommunevalet. Det viktigaste arbeidet for nynorsken blir gjort lokalt, og difor vil vi at partia forpliktar seg gjennom valprogrammet til å fylgje opp dette. Vi oppmodar òg alle om å skrive heile eller delar av programmet på nynorsk.

Gode vilkår for nynorsk i kommunen

Kommunane er svært viktige språkbrukarar og språkførebilete. Når kommunen tek språket på alvor, skaper han eit fellesskap og gjer nynorsk til eit levande bruksspråk. Gjennom språklova har kommunane ansvar for å fremje og utvikle nynorsk som samfunnsberande språk, og for å sikre at innbyggjarane møter nynorsk i kontakt med kommunen. Eit medvite språkarbeid i kommunane styrkjer nynorsken både lokalt og nasjonalt.

Framlegg til programformulering:

- [parti] vil arbeide for at [X kommune] skal vere ein tydeleg språkpolitisk aktør som fremjar nynorsk på alle område.

Innkjøpsmakt og digital infrastruktur på nynorsk

Den digitale verda omkransar oss på mange vis, og det er avgjerande at denne infrastrukturen finst på nynorsk. Kommunane brukar og kjøper inn digitale tenester til bruk på mange område, og innkjøpsmakta til kommunane kan bidra til å leggje press på produsentane ved å stille krav i innkjøpsprosessar. På den måten vil fleire tenester bli produserte på nynorsk, og mange får møte meir nynorsk i kvardagen.

Framlegg til programformulering:

- [parti] vil sikre at kommunen brukar innkjøpsmakta si og stiller krav om fullgod nynorskstøtte ved innkjøp, utvikling og bruk av digitale løysingar.
- [parti] vil sikre at kommunen har rutinar for språkinnstillingane på tilsette og elevar sine digitale einingar, slik at dei møter digital nynorsk der dei kan.

Nynorsk i barnehage og skule

Born og unge må få møte mykje nynorsk i kvardagen for å bli trygge språkbrukarar. Barnehagen og skulen er heilt avgjerande for å gje born og unge gode møte med og god opplæring i nynorsk. Med medvitne tiltak kan kommunen leggje godt til rette for det. Det skal vere like lett å vere nynorskelev som å vere bokmåselev.

Framlegg til programformulering:

- [parti] vil styrkje nynorsk i barnehage og skule. Kommunen skal leggje til rette for at born og unge vert trygge språkbrukarar.
- [parti] vil arbeide for at borna i barnehagen møter så mykje nynorsk som mogeleg gjennom song, leik og litteratur, slik at dei har eit godt utgangspunkt når dei skal bli nynorskelevar.
- [parti] vil arbeide for gode overgangar frå barnehage til barneskule, og frå barneskule til ungdomsskule. I språkblanda område må ein ved overgangen til ungdomsskulen syte for at nynorskelevane vert samla og får opplæringa si på nynorsk.
- [parti] vil arbeide for at kommunen stiller krav til nynorskkompetanse ved tilsetjing av lærarar.
- [parti] vil sikre at læremidla, læringsressursane og skiveprogramma i skulen er på nynorsk.
- [parti] vil sikre at barnehagane og skulebiblioteka har god tilgang på nynorskbøker.

Særleg i område der nynorsk er elevane sitt sidemål:

- [parti] vil sikre at nynorskopplæringa startar tidleg, i tråd med læreplanen.
- [parti] vil arbeide for at det vert gjennomført positive sidemålsforsøk i kommunen.

Språkbruksplan for kommunen

Ein språkbruksplan gjer det enklare å arbeide systematisk med språk i heile organisasjonen. Han klargjer mål, ansvar og rutinar og er eit godt verktøy for at kommunen følgjer opp pliktene etter språklova.

Framlegg til programformulering:

- [parti] vil sikre at kommunen vedtek ein språkbruksplan som legg til rette for systematisk arbeid med nynorsk og oppfølging av språklova, og vere ein pådrivar for at planen vert fylgt opp.

Nynorskopplæring for vaksne innvandrarar

Alle nynorskkommunar bør ha nynorsk som opplæringspråk for vaksne innvandrarar. At dei vaksne får opplæring på det same språket som borna i ein kommune, og på same språk som all kommunal informasjon vert formidla på, er ein viktig føresetnad for å kunne verte ein del av det lokalsamfunnet ein bur i. Vedtak om å skifte frå bokmåls- til nynorskopplæring bør bli lagt til kommunestyret.

Framlegg til programformulering:

- [parti] vil sikre at vaksne innvandrarar i kommunen får opplæring på nynorsk.

Bibliotek og kultur

Bibliotek og kulturliv er viktige arenaer for språk, identitet og deltaking. Kommunen kan styrkje

nynorsk gjennom litteraturformidling, arrangement og samarbeid med lokale lag og organisasjonar.

Framlegg til programformulering:

- [parti] vil arbeide for eit rikt kultur- og bibliotekstilbod i kommunen, der nynorsk vert prioritert og synleggjort.

For meir informasjon eller spørsmål:

Peder Lofnes Hauge, leiar i Noregs Mållag

e-post: peder.hauge@nm.no

telefon: 95 12 26 89

Synnøve Marie Sætre, politisk rådgjevar i Noregs Mållag

e-post: synnove.setre@nm.no

telefon: 92 69 53 30